

Notitie wijziging werkgebiedbudgetten in verband met maatschappelijke ontwikkelingen nieuwkomers

Datum: najaar 2023
Voor: Deelnemersraad
Namens: Regionale netwerkgroep nieuwkomers

Aanleiding

In de afgelopen deelnemersraden is er vanuit de regionale netwerkgroep nieuwkomers aandacht gevraagd voor de ontwikkelingen rondom nieuwkomers en de vragen die er voor onderwijs, gemeenten en andere betrokken netwerkpartners zijn ontstaan. In deze notitie wordt de actuele stand van zaken rondom nieuwkomers in de regio toegelicht en wordt er toelichting gegeven op de wens van basisscholen voor ondersteuning voor nieuwkomers en het advies om de werkgebiedenbudgetten aan te passen.

Actuele stand van zaken

Na de meivakantie 2023 zijn er veel nieuwkomersleerlingen uitgestroomd naar de reguliere basisscholen in de regio. Iedere nieuwkomersleerling in de po-leeftijd heeft een plek gevonden en ook alle nieuwkomers die in het voortgezet onderwijs moesten starten, konden of in het reguliere vo terecht, dan wel bij een internationale schakel klas (isk).

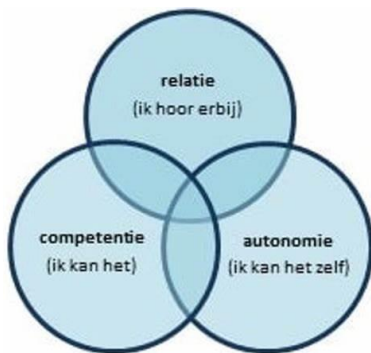
In bijlage 1 is weergegeven waar op dit moment de taalvoorzieningen in de regio zijn gevestigd, waar de grotere opvanglocaties nieuwkomers zijn en welke ontwikkelingen rondom opvanglocaties worden verwacht.

In de regio zijn een aantal gebieden waar er grote druk op de scholen staat wat betreft het plaatsen van nieuwkomers en het bieden van een passend aanbod aan deze doelgroep. Door beperkte doorstroom naar passende huisvesting, blijven nieuwkomers langer in de opvangvoorzieningen wonen. Bij uitstroom naar huisvesting, betreft het vaak sociale huurwoningen, die veelal in dezelfde gebieden staan. Er blijft dus structureel aanspraak gedaan worden op dezelfde scholen (ook in het kader thuisnabij onderwijs). Met name de werkgebieden Heerhugowaard Noord en Alkmaar Zuid hebben hier mee te maken.

Behoeftte aan ondersteuning op de reguliere basisscholen

Bij de uitstroom van de afgelopen twee uitstroommomenten waren er naast reguliere nieuwkomers, ook veel Oekraïense vluchtelingen die een jaar taalschool (deels) hadden gevolgd. Zoals vermeld in de nieuwsflits voor de zomervakantie en eerder toegelicht in de deelnemersraden, zijn er zorgen om het taalniveau, schoolmotivatie en schoolaanwezigheid bij de Oekraïense vluchtelingen. Deze zorgen zijn er nog altijd en worden in de basisscholen extra duidelijk voelbaar.

Zowel bij de leden van de netwerkgroep, als bij de consultants, worden er veel ondersteuningsvragen vanuit de basisscholen gesteld over nieuwkomers en hoe je deze groep het beste kan bedienen binnen de groep. Vanuit het

nazorgtraject van taalschool de Regenboog en de ambulante begeleider nieuwkomers worden handelingsadviezen gegeven aan de basisscholen. Er kan echter niet structureel of langdurig met de kinderen worden gewerkt om het leesniveau of woordenschat leeftijdsadequaat te laten worden. Uit de scholen klinkt een grote behoefte naar ondersteuning hierin, vooral voor de bovenbouwleerlingen die veelal met een onder-/middenbouw leesniveau en woordenschat de reguliere lessen moeten volgen. Daarnaast speelt dat nieuwkomers soms minder ontwikkelde executieve vaardigheden hebben (weinig of op latere leeftijd pas naar school) en is de competentiebeleving (zeer) gering.

Al met al een uitdaging voor de onderwijsprofessionals, die recht willen doen aan ieder kind. Een stevige taalbeheersing is cruciaal voor de algehele ontwikkeling van kinderen; het bevordert (communicatieve) zelfredzaamheid en is veelal een voorwaarde om het reguliere basisonderwijs goed te kunnen volgen. Preventieve inzet om de taalverwerving, (communicatieve) zelfredzaamheid, competentiebeleving en executieve vaardigheden te bevorderen, is nodig om curatieve inzet later bij grote problemen of achterstanden te voorkomen.

Hierom adviseert de netwerkgroep dat de werkgebiedbudgetten worden opgehoogd om ondersteuning op bovenstaand geschetste vaardigheden mogelijk te maken op de reguliere basisscholen voor de schooljaren 2023- 2024 en 2024- 2025. Voor een adequate ophoging, dient er te worden gekeken naar de scholen die veel nieuwkomers op school hebben (gehad). Deze analyse zal met (een deel van) de netwerkgroep worden uitgevoerd.

Nieuwkomers met extra ondersteuningsbehoeften op de regionale taalvoorzieningen.

De taalvoorzieningen hebben naast de reguliere nieuwkomers, ook nieuwkomers met extra ondersteuningsbehoeften. Voor deze kinderen is de basisondersteuning onvoldoende passend of toereikend. Om passend onderwijs te realiseren, kan er net als op de reguliere basisscholen, een onderwijs(zorg)arrangement worden ingezet op de taalvoorziening. De bekostiging voor deze onderwijsarrangementen komen uit de werkgebiedbudgetten waar de taalvoorziening in staat. De aanvragen lopen, conform de route, via de consultant gekoppeld aan de taalvoorzieningen.

Bij de berekening van de werkgebiedbudgetten is er geen rekening gehouden met de aanwezigheid van de taalvoorzieningen in de werkgebieden (of eventuele opvanglocaties). *Hierom is het advies van de netwerkgroep dat in de ophoging van de werkgebiedbudgetten in de analyse óók rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van structurele taalvoorzieningen in een werkgebied.*

Namens de Netwerkgroep nieuwkomers

Oktober 2023